

होसुर बंधान्याचे धरण सुरक्षितता व
सुलभ द्वार परिचलनासाठी आवश्यक
यांत्रिकी व विद्युत घटकांच्या विशेष
दुरुस्ती कामास प्रशासकीय मान्यता.

महाराष्ट्र शासन
जलसंपदा विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक : प्रमाप्र-२०२४/ (प्र.क्र.५०९/२०२४)/ सिंव्य(कामे)
मंत्रालय, मुंबई-४०००३२
दिनांक:- १० फेब्रुवारी, २०२६

वाचा:-

१. कार्यकारी संचालक, गोदावरी मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळ, छत्रपती संभाजीनगर यांचे पत्र.जा.क्र.गोमपविमं/ सिंचन-२/विवसु-कडा/लातूर/धा-४०/७४५१, दिनांक १३/०९/२०२४.
२. शासन निर्णय - २०१७/५६६/१७/सिंव्य(कामे), दि.३१/०८/२०१८.
३. शासन निर्णय - २०१८/५५१/१७/सिंव्य(कामे), दि.२७/११/२०१८.
४. शासन निर्णय - २०१३/७८५/१३/सिंव्य (कामे), दि. १/८/२०१९.
५. शासन परिपत्रक- प्रमा २०१३/७८५/१३/ सिंव्य (कामे), दि.१६/९/२०२१.
६. शासन परिपत्रक क्र-प्रमा २०१३/(७८५/१३)/ सिंव्य (कामे), दि १/१/२०१५.
७. शासन निर्णय क्रमांक संकिर्ण-२०२२/प्र.क्र.५१६/२०२२/सिंव्य(कामे) दिनांक १४/०३/२०२३.
८. प्र.मा.प्र.बैठक २०२४ / प्र. क्र. ५०६/२०२४ सिंव्य(कामे), दि.१०/०२/२०२५.

प्रस्तावना:-

होसुर बंधारा हा लातूर जिल्ह्यामध्ये टाकळगाव देवळा गावाजवळ मांजरा नदीवर आहे. सदर बॅरेज मांजरा धरण स्थळापासून १४५.८५ कि.मी. अंतरावर आहे. बॅरेजचा एकूण संकल्पीत पाणीसाठा २.२५ दलघमी असून २९९ हे. संकल्पीत सिंचनक्षेत्र आहे. होसुर बॅरेज सन २०१६ मध्ये पूर्ण होवून सन २०१६ मध्ये प्रथमतः बांधकाम विभागामार्फत पाणी साठा करण्यात आला. त्यानंतर सन २०१९ मध्ये सदर प्रकल्प हा व्यवस्थापन विभागाकडे देखभाल व द्वार परिचालनासाठी हस्तांतरण करण्यात आला आहे.

सदर प्रकल्पाचे बांधकाम पूर्ण झालेपासून अद्यापपर्यंत बंधान्यातील द्वारे व उच्चालक व्यवस्था याचे दुरुस्ती संबंधित कामे झालेली नाहीत. मुख्य अभियंता (यांत्रिकी), जलसंपदा विभाग, नाशिक यांनी दि. १२/९/२०२३ रोजी मांजरा नदीवरील विविध बंधारे / बॅरेज यांना भेट देवून त्यातील विविध यांत्रिकी व विद्युत घटकांच्या दुरुस्तीची आवश्यकता असल्याचे प्रमाणित करून त्या अनुषंगाने काही सुचना दिल्या असून त्यामध्ये प्रस्तावित होसुर बंधान्याचा समावेश आहे. होसुर बंधान्याच्या यांत्रिकी व विद्युत घटकांच्या दुरुस्तीच्या अनुषंगाने प्रस्तावित कामे करणेसाठी लागणाऱ्या आवश्यक निधीची उपलब्धता महामंडळस्तरावर नसल्याने कार्यकारी संचालक यांनी सदर कामे विशेष दुरुस्ती अंतर्गत प्रस्तावित करणेबाबत निर्देश दिलेले आहेत. सदर होसुर उच्च पातळी बंधारा या बंधान्याच्या यांत्रिकी व विद्युत घटकांच्या दुरुस्तीची कामे पूर्ण होताच द्वारातून होणारी पाण्याची गळती थांबणार आहे. तसेच प्रकल्पीय प्रस्तावित पाणीसाठा पूर्ण क्षमतेने रब्बी व उन्हाळा हंगामात सिंचनासाठी उपलब्ध होणार आहे.

तसेच या दुरुस्तीनंतर द्वाराचे सुलभ परिचालन होण्यास व त्यामुळे पूर नियंत्रणा दरम्यान बंधान्याची सुरक्षितता अबाधित ठेवण्यास मदत होणार आहे.

होसूर बंधारा हा धरण सुरक्षितता अधिनियम — २०२१ मधील तरतूदीनुसार निर्दिष्ट धरण (Specified Dam) आहे. त्यामुळे होसूर बंधान्याच्या सुरक्षिततेच्या दृष्टीने विविध यांत्रिकी व विद्युत घटकाची दुरुस्ती होणे आवश्यक असल्याने होसूर उच्च पातळी बंधारा ता.जि.लातूर या बंधान्याचे धरण सुरक्षितता व सुलभ द्वार परिचालनाकरिता आवश्यक यांत्रिकी विद्युत घटकाच्या दुरुस्ती कामास विशेष दुरुस्ती अंतर्गत प्रशासकीय मान्यता देण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता. त्याअनुषंगाने शासन पुढीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे.

शासन निर्णय:-

गोदावरी मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळाअंतर्गत होसूर बंधारा ता. जि.लातूर, या बंधान्याचे धरण सुरक्षितता व सुलभ द्वार परिचालनाकरिता आवश्यक यांत्रिकी व विद्युत घटकांच्या विशेष दुरुस्ती कामाच्या रू. ३,६७,२७,३३३/- (रू. तीन कोटी सदुसष्ट लक्ष सतावीस हजार तीनशे तेहतीस फक्त) एवढ्या खर्चाच्या प्रस्तावास खालील अटीच्या अधीन राहून सोबतच्या प्रपत्रानुसार प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे.

- १) तांत्रिक मान्यता , निविदा प्रक्रिया , कामाचे नियोजन व पूर्णत्व , प्रशासकीय मान्यतेच्या मर्यादेत खर्च करणे इ. बाबींसाठी प्रचलित शासन निर्णय / परिपत्रके यांचे पालन करणे बंधनकारक राहिल.
- २) सदर अंदाजपत्रकातील कामांसाठी कोणत्याही प्रयोजनार्थ सर्वसाधारणपणे मंजूर प्रशासकीय मान्यतेच्या मर्यादेबाहेर जाऊन, निधी वितरण अथवा अतिरिक्त खर्च करता येणार नाही.
- ३) सदर दुरुस्ती काम पूर्ण झाल्यानंतर प्रकल्पाच्या लाभक्षेत्रांतर्गत पाणी वापर संस्था स्थापित करून लाभक्षेत्र हस्तांतरीत करणेची संपूर्ण जबाबदारी क्षेत्रीय अधिका-यांची राहिल.
- ४) प्रशासकीय मान्यता म्हणजे अहवालातील तांत्रिक बाबी अथवा निविदा विषयक क्षेत्रीय स्तरावरील निर्णयास मान्यता गृहीत धरली जाणार नाही.
- ५) यांत्रिकी व विद्युत घटकांच्या अंदाजपत्रकास सक्षम स्तरावर तांत्रिक मान्यता घ्यावी.
- ६) सदर विशेष दुरुस्ती कामे यांत्रिकी संघटने मार्फत हाती घेण्यात यावीत.
- ७) नियामक मंडळाच्या पुढील बैठकीत विषयांकित विशेष दुरुस्ती कामाच्या सुधारित किंमतीस मान्यता घ्यावी.
- ८) पाणीपट्टी वसूली करिता क्षेत्रीय अधिका-यांनी विशेष प्रयत्न करावेत.

प्रस्तावित कामासाठी होणारा खर्च 2702 —लघु पाटबंधारे, 01-देखभाल व दुरुस्ती,03- धरण सुरक्षितता अधिनियम 2021 अंतर्गत समाविष्ट लघु प्रकल्प, गोदावरी मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळ (मराठवाडा) 2702 9729 या लेखाशीर्षांतर्गत प्रस्तावित करण्यात येत आहे.

या कामास प्रदान करण्यात आलेली प्रशासकीय मान्यता सिव्य (कामे) कार्यासनाच्या नोंदवही मध्ये क्र. २९ सन २०२५-२६ मध्ये नोंदविण्यात आलेली आहे.

सदर शासन निर्णय संकेतस्थळावर www.maharashtra.gov.in उपलब्ध करण्यात आला असून त्यांचा संगणक संकेतांक २०२६०२१०१६३८४८८६२७ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(न.गौ.बसेर)
शासनाच्या उपसचिव

सोबत : सहपत्र

प्रत:-

- १) मा. राज्यपाल यांचे सचिव,
- २) मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव,
- ३) मा. उपमुख्यमंत्री (नगरविकास/राज्य उत्पादन शुल्क) यांचे प्रधान सचिव,
- ४) मा. अध्यक्ष/उपाध्यक्ष, विधानसभा, विधानभवन, मुंबई
- ५) मा. सभापती /उपसभापती, विधानपरिषद, विधानभवन, मुंबई.
- ६) मा. मंत्री, जलसंपदा(गोदावरी व कृष्णा खोरे विकास महामंडळ) यांचे स्वीय सहायक
- ७) मा. मंत्री, जलसंपदा(विदर्भ, तापी व कोकण खोरे विकास महामंडळ) यांचे स्वीय सहायक
- ८) मा. विरोधी पक्षनेते, विधानसभा, मुंबई यांचे कार्यालय, विधानभवन, मुंबई
- ९) मा. विरोधी पक्षनेते, विधानपरिषद, मुंबई यांचे कार्यालय, विधानभवन, मुंबई
- १०) अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- ११) अपर मुख्य सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- १२) अपर मुख्य सचिव (जलसंपदा), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- १३) सचिव (जसंव्य व लाक्षेवि), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- १४) सचिव (प्रकल्प समन्वय), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- १५) महालेखापाल-१ (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखापरीक्षा), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई,
- १६) महालेखापाल-२ (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखापरीक्षा), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर,
- १७) कार्यकारी संचालक, गोदावरी मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळ, छत्रपती संभाजीनगर
- १८) मुख्य अभियंता (जसं) , जलसंपदा विभाग , छत्रपती संभाजीनगर
- १९) मुख्य अभियंता (यांत्रिकी) , जलसंपदा विभाग, नाशिक
- २०) आंतर वित्त सल्लागार व सहसचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- २१) अधीक्षक अभियंता व प्रशासक, लाभक्षेत्र विकास प्राधिकरण, लातूर
- २२) कार्यकारी अभियंता, लातूर पाटबंधारे विभाग-१, लातूर
- २३) सि.व्य.(कामे) कार्यासन संग्रहार्थ.

शासन निर्णय क्रमांक : प्रमाप्र-२०२४/ (प्र.क्र.५०९/२०२४)/ सिंव्य (कामे),
दि. १० / ०२ / २०२६ चे सहपत्र

Sr.No.	Description of Item	Amount in (Rs.)
1	Special Repairs to Vertical gates and stop log gates of Various sizes (13 Nos) and its allied mechanical components of Hosur High Level Barrage on Manjara river	
A)	Mechanical Works	2,90,81,382/-
B)	Electrical Works	20,59,017/-
	Total Work Cost (A+B)	3,11,40,099/-
2	1 % Insurance	2,90,814/-
3	18 % GST	52,34,649/-
4	3 % Contingencies	61,771/-
5	Total Rs	3,67,27,333/-

(न.गौ.बसेर)
शासनाच्या उपसचिव